

CUPRINS

ABREVIERI.....	13
PARTEA I. TEORIA GENERALĂ.....	15
CAPITOLUL I. NOȚIUNEA, ROLUL, PRINCIPIILE ȘI DELIMITAREA DREPTULUI CIVIL.....	15
1. Noțiunea dreptului civil român.....	15
1.1. Definiția dreptului civil român.....	15
1.2. Terminologie. Semnificația sintagmei „drept civil”.....	19
2. Rolul dreptului civil.....	19
3. Principiile dreptului civil român.....	21
4. Delimitarea dreptului civil față de alte ramuri de drept.....	26
4.1. Dreptul constituțional și dreptul civil.....	27
4.2. Dreptul civil și dreptul procesual civil.....	27
4.3. Dreptul civil și dreptul internațional privat.....	28
4.4. Dreptul civil și dreptul familiei.....	28
4.5. Dreptul civil și dreptul muncii.....	28
4.6. Dreptul civil și dreptul comercial.....	29
CAPITOLUL II. IZVOARELE DREPTULUI CIVIL.....	33
1. Noțiuni introductive despre izvoarele de drept civil.....	33
2. Legea, ca izvor de drept civil.....	36
3. Uzanțele, ca izvor de drept civil.....	40
4. <i>Analogia legis</i> și <i>analogia juris</i> , ca izvoare de drept civil.....	42
5. Precizări privind morala, doctrina și jurisprudența.....	44
CAPITOLUL III. NORMELE DE DREPT CIVIL.....	52
1. Noțiunea, caracterele și structura normei juridice.....	52
2. Clasificarea normelor de drept civil.....	54
3. Realizarea normelor juridice civile.....	58
4. Aplicarea legii civile (aplicarea normelor de drept civil).....	60
4.1. Preliminarii.....	60
4.2. Principii care guvernează aplicarea legii civile în timp.....	61
4.3. Aplicarea în timp a Codului civil 2009 în raport de reglementările anterioare.....	63
4.4. Aplicarea în spațiu a legii civile.....	66
4.5. Aplicarea legii civile asupra persoanelor.....	67
CAPITOLUL IV. RAPORTUL JURIDIC CIVIL.....	68
1. Noțiunea, caracterele și izvoarele raportului juridic civil.....	68
2. Structura raportului juridic civil.....	69

2.1. Elementele constitutive ale raportului juridic civil.....	69
2.2. Părțile (subiectele) raportului juridic civil (art. 25 C. civ.).....	70
2.3. Conținutul raportului juridic civil.....	75
2.4. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile	87
CAPITOLUL V. ACTUL JURIDIC CIVIL	101
1. Noțiune și reglementare.....	101
2. Clasificarea actelor juridice civile	102
2.1. După numărul părților.....	102
2.2. În funcție de scopul urmărit de părți la momentul încheierii lor	103
2.3. După efectele pe care le produc	104
2.4. După importanța lor în raport cu un bun sau cu un patrimoniu	104
2.5. După modul de formare	106
2.6. În funcție de conținutul lor.....	108
2.7. În funcție de momentul în care își produc efectele.....	108
2.8. În funcție de reglementarea și denumirea lor legală	108
2.9. În raport cu modul de executare	109
2.10. După raportul dintre ele	110
2.11. După modalitatea încheierii lor.....	110
2.12. După legătura lor cu modalitățile care le pot afecta (termen, condiție, sarcină)	111
2.13. După legătura lor cu elementul „cauză”	111
2.14. În raport de rolul voinței părților în stabilirea conținutului actului juridic civil.....	112
3. Condițiile actului juridic civil	112
3.1. Noțiune	112
3.2. Clasificare.....	113
3.3. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	114
3.4. Consimțământul.....	117
3.5. Obiectul actului juridic civil	127
3.6. Cauza actului juridic civil.....	132
3.7. Forma actului juridic civil.....	135
3.8. Modalitățile actului juridic civil	146
4. Efectele actului juridic civil.....	156
4.1. Noțiune	156
4.2. Determinare	157
4.3. Principiile care guvernează efectele actului juridic civil	159
5. Nulitatea actului juridic civil	167
5.1. Noțiuni generale.....	167
5.2. Clasificarea nulității actului juridic civil	167
5.3. Cauzele de nulitate.....	172
5.4. Regimul juridic al nulității	175
5.5. Efectele nulității.....	178

CAPITOLUL VI. PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ.....	185
1. Considerații generale referitoare la prescripția extinctivă (noțiune, reglementare, natură juridică și efecte).....	185
2. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții de drept civil.....	190
3. Domeniul de aplicare a prescripției extinctive	191
4. Termenele de prescripție extinctivă.....	196
5. Cursul prescripției extinctive.....	198
5.1. Începutul prescripției extinctive	198
5.2. Suspendarea prescripției extinctive	203
5.3. Întreruperea prescripției extinctive	206
5.4. Repunerea în termenul de prescripție	210
5.5. Împlinirea prescripției extinctive.....	212
CAPITOLUL VII. DECĂDEREA	214
1. Noțiune. Clasificarea termenelor de decădere	214
2. Domeniul de aplicare a decăderii	215
3. Regimul juridic al termenelor de decădere.....	216
4. Efectele decăderii	217
TEORIA GENERALĂ. GRILE	218
RĂSPUNSURI	252
PARTEA A II-A. PERSOANELE	254
A. PERSOANA FIZICĂ.....	254
CAPITOLUL I. CAPACITATEA DE FOLOSINȚĂ A PERSOANEI FIZICE	254
1. Noțiune și caractere juridice	254
1.1. Preliminarii. Subiectele de drept civil	254
1.2. Definiția capacității de folosință a persoanei fizice. Reglementare	258
1.3. Caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice	259
2. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice	264
2.1. Regula aplicabilă cu privire la începutul capacității de folosință a persoanei fizice	264
2.2. Excepția dobândirii capacității de folosință de către persoana fizică de la data concepției	265
3. Conținutul capacității de folosință a persoanei fizice	268
3.1. Determinarea conținutului capacității de folosință a persoanei fizice	268
3.2. Îngrădirile capacității de folosință a persoanei fizice	277
3.2.1. Incapacități cu caracter de sancțiune	278
3.2.2. Incapacități cu caracter de protecție	282
4. Încetarea capacității de folosință a persoanei fizice	286
4.1. Moartea persoanei.....	286
4.2. Declararea judecătorească a morții.....	288

4.2.1. Presumția de viață.....	289
4.2.2. Cazurile în care se poate pronunța o hotărâre declarativă de moarte.....	290
4.2.3. Procedura declarării judecătorești a morții	292
4.2.4. Anularea hotărârii de declarare judecătorească a morții	295
4.2.5. Comorienții	299
CAPITOLUL II. CAPACITATEA DE EXERCİȚIU A PERSOANEI FIZICE	301
1. Noțiune și caractere juridice	301
1.1. Definiția capacității de exercițiu a persoanei fizice	301
1.2. Caracterele juridice ale capacității de exercițiu a persoanei fizice	302
2. Lipsa capacității de exercițiu a persoanei fizice	302
2.1. Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu	302
2.2. Reprezentarea legală a persoanelor fizice lipsite de capacitate de exercițiu....	303
2.3. Actele juridice pe care persoanele lipsite de capacitate de exercițiu le pot încheia personal	305
2.4. Încetarea stării juridice a lipsei capacității de exercițiu	308
3. Capacitatea de exercițiu restrânsă	308
3.1. Noțiune și reglementare	308
3.2. Conținutul capacității de exercițiu restrânse	309
3.3. Încetarea capacității de exercițiu restrânse	313
4. Capacitatea de exercițiu deplină	313
4.1. Noțiunea și caracteristicile capacității depline de exercițiu	313
4.2. Dobândirea capacității depline de exercițiu	314
4.3. Conținutul capacității depline de exercițiu	315
4.4. Încetarea capacității de exercițiu depline	316
4.5. Sancțiunile civile aplicabile în situația nerespectării prevederilor legale referitoare la capacitatea de exercițiu	317
CAPITOLUL III. OCROTIREA PERSOANEI FIZICE	318
1. Mijloacele de ocrotire a persoanei fizice în dreptul civil.....	318
1.1. Prezentare generală	318
1.2. Sediul materiei. Reglementări interne și internaționale	319
2. Ocrotirea minorului	320
2.1. Autoritatea părintească	320
2.1.1. Noțiuni introductive. Definiție și reglementare	320
2.1.2. Trăsăturile autorității părintești.....	320
2.1.3. Principiile aplicabile ocrotirii minorului prin exercitarea autorității părintești	321
2.1.4. Exercițarea autorității părintești	321
2.1.5. Conținutul autorității părintești	323
2.1.6. Încetarea autorității părintești	324
2.2. Tutela minorului	325
2.2.1. Noțiuni introductive. Definiție, caractere juridice și reglementare.....	325
2.2.2. Principiile care guvernează ocrotirea minorului prin tutelă.....	326
2.2.3. Deschiderea tutelei minorului	326

2.2.4. Conținutul ocrotirii minorului prin tutelă	328
2.2.5. Consiliul de familie	331
2.2.6. Încetarea tutelei minorului	332
2.2.7. Răspunderea tutorelui minorului	333
2.3. Curatela minorului	334
2.3.1. Definiție și natură juridică	334
2.3.2. Conținutul curatelei minorului	334
2.3.3. Cazurile de instituire a curatelei minorului	334
2.3.4. Încetarea curatelei minorului	334
2.3.5. Răspunderea curatorului	335
2.4. Ocrotirea minorului aflat în dificultate	335
3. Ocrotirea bolnavului psihic	336
3.1. Interdicția judecătorească	336
3.1.1. Condiții de fond	337
3.1.2. Procedura punerii sub interdicție	338
3.1.3. Efectele punerii sub interdicție	339
3.1.4. Ridicarea interdicției judecătorești	340
3.2. Protecția persoanelor cu tulburări psihice (internarea nevoluntară)	341
4. Curatela	343
4.1. Noțiune și clasificare	343
4.2. Cazuri de instituire a curatelei	343
4.3. Conținutul curatelei	344
4.4. Instituirea curatelei	344
4.5. Încetarea curatelei	344
4.6. Curatela specială (a persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă)	345
CAPITOLUL IV. ATRIBUTELE DE IDENTIFICARE A PERSOANEI FIZICE	346
1. Noțiunea, necesitatea identificării și atributele de identificare a persoanei fizice	346
1.1. Noțiunea identificării și necesitatea identificării persoanei fizice	346
1.2. Atributele de identificare a persoanei fizice	346
1.3. Natura juridică a atributelor de identificare a persoanei fizice	346
2. Numele persoanei fizice	347
2.1. Noțiune și caractere juridice	347
2.2. Reglementare (sediul materiei)	349
2.3. Structura numelui	350
2.4. Conținutul dreptului la nume	350
2.5. Numele de familie	350
2.5.1. Dobândirea numelui de familie	350
2.5.2. Modificarea numelui de familie	352
2.5.3. Retranscrierea numelui de familie	358
2.6. Prenumele	358
3. Domiciliul persoanei fizice	359
3.1. Noțiunea și reglementarea domiciliului	359

3.2. Importanța și caracterele juridice ale domiciliului.....	361
3.3. Clasificarea domiciliului.....	362
3.4. Dovada domiciliului	363
3.5. Reședința.....	364
3.5.1. Noțiunea și reglementarea reședinței	364
3.5.2. Caracterele juridice ale reședinței.....	364
3.5.3. Importanța reședinței	365
3.5.4. Stabilirea reședinței.....	365
3.5.5. Dovada reședinței	365
4. Starea civilă a persoanei fizice.....	366
4.1. Noțiunea și reglementarea stării civile.....	366
4.2. Conținutul stării civile. Posesia de stat	366
4.3. Caracterele juridice ale stării civile	369
4.4. Faptele de stare civilă	369
4.5. Actele de stare civilă (<i>negotium juris</i>)	371
4.5.1. Natura juridică a actelor de stare civilă.....	372
4.5.2. Actul de naștere (de recunoaștere a filiației).....	372
4.5.3. Actul de căsătorie	373
4.5.4. Actul de deces.....	374
4.6. Actele de stare civilă (<i>instrumentum probationis</i>).....	374
4.7. Acțiunile de stare civilă	379
4.8. Proba stării civile	380
B. PERSOANA JURIDICĂ.....	382
CAPITOLUL I. NOȚIUNEA, CLASIFICAREA ȘI ELEMENTELE CONSTITUTIVE ALE PERSOANEI JURIDICE	382
1. Noțiunea persoanei juridice	382
1.1. Definiția persoanei juridice.....	382
1.2. Reglementarea persoanei juridice.....	382
2. Clasificarea persoanelor juridice	383
3. Elementele constitutive ale persoanei juridice.....	386
CAPITOLUL II. ÎNFIINȚAREA PERSOANEI JURIDICE.....	391
1. Aspecte generale.....	391
2. Moduri de înființare a persoanelor juridice	392
2.1. Înființarea persoanelor juridice. Prezentare generală.....	392
2.2. Analiza modurilor de înființare a persoanelor juridice	392
2.3. Nulitatea persoanelor juridice.....	400
CAPITOLUL III. CAPACITATEA DE FOLOSINȚĂ A PERSOANEI JURIDICE	407
1. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice.....	407
1.1. Preliminarii. Capacitatea civilă a persoanei juridice.....	407
1.2. Începutul capacității de folosință. Capacitatea de folosință anticipată a persoanei juridice	407
1.3. Personalitatea juridică.....	410

---

2. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice.....	411
3. Încetarea capacității de folosință a persoanei juridice	416
CAPITOLUL IV. CAPACITATEA DE EXERCİȚIU A PERSOANEI JURIDICE	417
1. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice.....	417
1.1. Definiția și reglementarea capacității de exercițiu a persoanei juridice	417
1.2. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice.....	417
2. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice.....	422
3. Funcționarea persoanei juridice.....	423
3.1. Aspecte generale.....	423
3.2. Reguli generale de funcționare a persoanei juridice.....	424
3.3. Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice	429
3.4. Dispoziții speciale privind funcționarea persoanelor juridice	432
4. Încetarea capacității de exercițiu a persoanei juridice	433
CAPITOLUL V. REORGANIZAREA PERSOANEI JURIDICE.....	434
1. Noțiunea reorganizării persoanei juridice.....	434
1.1. Definiție. Precizări terminologice.....	434
1.2. Reglementare	435
2. Formele reorganizării persoanei juridice	436
2.1. Premise	436
2.2. Fuziunea persoanelor juridice.....	436
2.3. Divizarea persoanelor juridice.....	437
2.4. Transformarea persoanei juridice	442
2.5. Publicitatea reorganizării persoanei juridice. Opoziția persoanelor interesate.....	443
3. Efectele reorganizării persoanei juridice	445
CAPITOLUL VI. ÎNCETAREA PERSOANEI JURIDICE	448
1. Noțiune și modalități de încetare a persoanei juridice.....	448
1.1. Considerații generale.....	448
1.2. Moduri de încetare a persoanei juridice.....	448
2. Dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.....	449
2.1. Dizolvarea persoanei juridice	449
2.2. Exercițarea dreptului de opoziție.....	458
2.3. Lichidarea persoanei juridice.....	459
2.4. Data încetării personalității juridice.....	461
CAPITOLUL VII. ATRIBUTELE DE IDENTIFICARE A PERSOANEI JURIDICE	463
1. Noțiunea și atributele de identificare a persoanei juridice.....	463
2. Denumirea persoanei juridice	463
3. Sediul persoanei juridice	467

---

4. Naționalitatea persoanei juridice	469
5. Alte atribute de identificare a persoanei juridice	470
PERSOANELE. GRILE	471
A. PERSOANA FIZICĂ	471
B. PERSOANA JURIDICĂ	487
RĂSPUNSURI	493
BIBLIOGRAFIE.....	495

PARTEA I

TEORIA GENERALĂ

Capitolul I

NOȚIUNEA, ROLUL, PRINCIPIILE ȘI DELIMITAREA DREPTULUI CIVIL

1. Noțiunea dreptului civil român

1.1. Definiția dreptului civil român

Ce este dreptul? Cuvântul, termenul sau conceptul „drept” provine din latinescul *directus*, dar are corespondent în limba latină cuvântul *jus*, care înseamnă „drept”, „dreptate”, „lege”. Termenul „drept” are mai multe accepțiuni¹, și anume:

- a) știința dreptului, adică ansamblul de noțiuni, concepte și principii care explică dreptul și prin intermediul cărora dreptul poate fi gândit;
- b) dreptul obiectiv, adică totalitatea normelor juridice elaborate sau recunoscute de către stat în scopul organizării și desfășurării normale a vieții sociale;
- c) dreptul pozitiv, *id est* ansamblul normelor juridice în vigoare la momentul analizei, într-un anumit stat; dreptul pozitiv reprezintă, de fapt, dreptul obiectiv în vigoare;
- d) dreptul subiectiv, *id est* posibilitatea recunoscută unei persoane (fizice sau juridice) de a dispune de un drept recunoscut de lege²;
- e) dreptul național, adică dreptul obiectiv al unui stat;
- f) dreptul Uniunii Europene, caracterizat prin aplicabilitate imediată, directă și prioritară (în raport cu dreptul intern al statelor membre) față de dreptul național;
- g) dreptul internațional (public sau privat).

---

¹ Pentru dezvoltări, a se vedea: N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, Ed. All Beck, București, 2002, pp. 35-37; M. Djuvara, *Teoria generală a dreptului. Drept rațional, izvoare și drept pozitiv*, Ed. All, București, 1995, pp. 229-239; I. Ceterchi, I. Craiovan, *Introducere în Teoria generală a dreptului*, Ed. All, București, 1996, pp. 15-16; I. Rădulescu, *Teoria generală a dreptului*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, pp. 24-26.

² Așa cum s-a spus, niciun drept subiectiv nu poate exista dacă nu este consacrat în dreptul pozitiv sau, altfel spus, în dreptul obiectiv în vigoare (I. Ceterchi, I. Craiovan, *op. cit.*, p. 15). Una dintre finalitățile dreptului obiectiv, respectiv ale dreptului pozitiv, este „crearea drepturilor subiective ce pot fi folosite și exercitate de către titularii cărora le sunt recunoscute” (I. Rădulescu, *op. cit.*, p. 25).

În accepțiunea „știință”, dreptul este o componentă a științelor sociale ce studiază normativitatea socială, legitățile apariției și evoluției dreptului și statului¹. Știința dreptului reprezintă ansamblul ideilor, noțiunilor, conceptelor și principiilor care explică dreptul și prin intermediul cărora dreptul poate fi gândit². Dreptul există ca un sistem de reglementări și instituții (numit *sistemul dreptului*), sistem care cuprinde ansamblul relaționării normelor juridice, norme grupate în instituții juridice³. Elementul de bază al sistemului dreptului îl reprezintă normele juridice, norme grupate în: instituții juridice (reglementează o categorie distinctă de relații sociale – de exemplu, sunt instituții de drept civil: raportul juridic civil, actul juridic civil, obligațiile civile, succesiunile etc.); ramuri de drept (dreptul civil, dreptul penal, dreptul muncii etc.). Deci sistemul dreptului românesc este alcătuit din ramuri de drept, diferențierea pe ramuri a normelor juridice făcându-se în funcție de anumite criterii⁴. Ramura de drept este cea mai cuprinzătoare grupare a normelor juridice, grupare care se face în funcție de următoarele criterii: obiectul reglementării (relațiile sociale); metoda reglementării (modalitatea de influențare a conduitelor în cadrul relațiilor sociale reglementate); principiile comune ramurii de drept respective.

Avându-se în vedere criteriile menționate, prima diviziune a dreptului (de sorginte romană) s-a făcut în „drept public” și „drept privat”. De exemplu, aparțin dreptului public dreptul constituțional, dreptul administrativ, dreptul penal ș.a. Dreptul civil aparține dreptului privat, la fel ca dreptul comercial, dreptul familiei, dreptul internațional privat ș.a.

Dreptul civil este acea ramură a sistemului dreptului românesc ce reglementează raporturi patrimoniale și nepatrimoniale stabilite între persoane fizice și/sau persoane juridice aflate pe poziții de egalitate juridică.

Din această definiție desprindem următoarele elemente:

- conținutul dreptului civil;
- obiectul dreptului civil;
- subiectele raporturilor de drept civil;
- poziția juridică a subiectelor raporturilor juridice civile.

---

¹ Studiarea dreptului a început în anul 1816, când, în Țara Românească, Ion Vodă Caragea a reorganizat Școala Domnească și l-a numit profesor pe logofătul Nestor.

² I. Rădulescu, *op. cit.*, p. 10 și urm.

³ Celsus definea dreptul raportat la morală: *Jus est ars boni et aequi*, iar Ulpian stabilea preceptele definitorii ale dreptului: *Juris praecepta sunt haec: honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere* („Preceptele dreptului sunt acestea: a trăi onest, a nu vătăma pe altul, a-i da fiecăruia ce i se cuvine”).

⁴ În acest sens, a se vede și C. Turianu, A. Duțu, *Drept civil. Compendiu*, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 17.

a) Dreptul civil este o ramură a sistemului dreptului românesc, adică o totalitate de norme juridice, care formează *conținutul dreptului civil*.

Normele juridice civile sunt cuprinse în „izvoarele dreptului civil” (acte normative, precum Codul civil, alte legi, decrete, ordonanțe și hotărâri ale Guvernului etc.)¹ și sunt grupate, după criteriul relațiilor sociale reglementate, în instituții de drept civil. În ordinea studierii lor în facultate, principalele instituții de drept civil sunt: raportul juridic civil, actul juridic civil, prescripția extinctivă, subiectele dreptului civil (persoanele fizice și persoanele juridice), drepturile reale, obligațiile civile (teoria generală a obligațiilor), contractele civile speciale, succesiunile (moștenirea). Primele trei instituții enumerate mai sus alcătuiesc, din punct de vedere al științei dreptului civil, teoria generală a dreptului civil.

b) *Obiectul dreptului civil* reprezintă al doilea element al definiției și este format din raporturi patrimoniale și raporturi nepatrimoniale stabilite între persoane, ca subiecte de drept civil.

Raportul juridic al cărui conținut poate fi evaluat în bani are caracter patrimonial (de pildă, raportul născut din contractul de vânzare). În schimb, raportul juridic al cărui conținut nu poate fi evaluat în bani este un raport nepatrimonial (numit și raport personal nepatrimonial), de pildă, raportul care are în conținutul său dreptul la nume sau la denumire.

Însă dreptul civil nu reglementează toate raporturile patrimoniale și nepatrimoniale din societate la care participă persoanele fizice și/sau juridice, întrucât există și alte ramuri de drept privat care reglementează astfel de raporturi, precum dreptul comercial, dreptul familiei, dreptul internațional privat, dreptul muncii etc. Deși art. 2 alin. (1) C. civ. stabilește că dispozițiile Codului civil reglementează raporturile patrimoniale și nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil, în realitate, Codul civil reunește în structura sa norme juridice care reglementează raporturi patrimoniale și nepatrimoniale de drept civil, unele dintre ele și de drept comercial (Cartea I, Cartea a III-a, Cartea a IV-a, Cartea a V-a, Cartea a VI-a), de drept al familiei (Cartea a II-a), de drept internațional privat (Cartea a VII-a)². Normele juridice din Codul civil reprezintă dreptul comun în materia pe care o reglementează,

¹ În sensul art. 1 alin. (1) C. civ., sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzanțele și principiile generale ale dreptului.

² În doctrina veche, dreptul civil era privit ca drept privat în general, reglementând raporturile frecvente și obișnuite și actele dintre particulari (M.B. Cantacuzino, *Elementele dreptului civil*, Ed. Cartea Românească S.A., București, 1921, p. 17; C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol. I, Ed. „Națională” S. Ciornei, București, 1928, p. 14). De aceea, s-a spus: „Concepția monistă unitară a Codului civil nu este decât o întoarcere la trecut” (I.R. Urs, C. Todică, *Drept civil*, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 12). În același sens, a se vedea și I. Reghini, I. Diaconescu, P. Vasilescu, *Introducere în dreptul civil*, Ed. Hamangiu, București, 2013, pp. 8-9.